სამუსლიმანო საქართველოს განმათავისუფლებელ კომიტეტის ორგანო

სამშაბათი 18 მაისი 1336-1920 წელი. ფასი ...

სამუსლიმანო საქართველო

მიიღება აბაშიძის რედაქტორობით.
მისამართი: ბათუმი, შუმლევის და ბალის ქუჩის კუთხე № 7/10 ტელეფონი № 14.
ცალსახებისა წერილები გამოგზავნება შემდეგი ადრესით: „სამუსლიმანო საქართ". რედაქციას.

ხელის მოწერა ფასი: ბათუმის ოლქში:

3 თვით	. . .	600 მან.
2 თვით	. . .	400 მან.
1 თვით	. . .	200 მან.

№ 362 ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი. № 362

„სედაი მილეთის" საჩუქარი.

ჩვენ თავიდანვე გავფრთხილებდით სამუსლიმანო საქართველოს შვილებს, რომ არ აჰყოლოდენ ავანტიურისტებს, არ აჰყოლოდენ უპასუხისმგებლო პირებს, რომლებთაც არაფრათ არ მიაჩნიათ თავისი ერი, თავისი სამშობლო, რომლებიც ყოველთვის მზათ არიან გაჰყიდონ ერი და სამშობლო, თუ რომ ჯიბეებს გაუტენენ ოქროებით. ჩვენ კარგად ვიცოდით, რომ სამუსლიმანო საქართველოს ბევრი მტერი ჰყავს; ვიცოდით, რომ ეს მტრები არავითარ საშვალებას არ დაზოგავდენ ჩვენი ქვეყნის ხელში ჩასაგდებათ; ვიცოდით, რომ ჩვენ ნაკლებათ გვყავს მეგობრობის კარგად აწონილ დამწონილი, რიგიანი ცოდნის შემძენებელი პირები. ვიცოდით, რომ ბევრი გვყავს ისეთი ავანტიურისტები, რომლებმაც არც კი იციან კარგად რა არის ერი, რა არის სამშობლო, რომლებიც თავის ცხვირის და თავის ჯიბის იქით ვერც კი ხედავენ რაიმეს. ვიცოდით, რომ ამ ავანტიურისტებმა ბევრჯერ გაჰყიდეს ჩვენი ქვეყანა, ბევრჯერ დაარბიეს, ბევრჯერ გააუბედურეს ჩვენი კუთხე, ბევრი დედ-მამა ატირეს, აჰყარეს თავის მიწა-წყლიდან და უცხოეთში გაუთხარეს სამარე. ვიცოდით, რომ დღევანდელ ვითარებაში, როცა ბათუმი და ბათუმის ოლქი ხელიუხლებრათ მოსწყვეტეს დედა-სამშობლო საქართველოს, ეს ავანტიურისტები თავს წამოჰყოფდენ და ხელს მიჰყოფდენ თავის ბნელ საქმეს: ჩვენი ქვეყნით ვაჭრობას.

ამის ვიცოდით ყოველივე ეს და მიტომ იყო, რომ განუწყვეტლივ შევღაღადებდით სამუსლიმანო საქართველოს შვილებს: ძმებო, ნუ შეცდებით, კარგად ჩაუკვირდით მდგომარეობას, იცანით თქვენი მტერ-მოყვარე, გაახილეთ თვალები, ნუ შეაცდენთ ავანტიურისტებმა, მოითხოვეთ ჩვენი ოლქის გაერთიანება საქართველოსთან, სხვა გზა არაა, ეს არის ერთად-ერთი სწორი, ჩვენი ქვეყნის გამაბედნიერებელი გზა.

ყველგან სიტყვით, წერით ამას ვქადაგებდით, ამას ვიძახდით. ჩვენ კარგად ვიცოდით, რომ ჩვენი მტრები ჩვენ დაღუპვას ცდილობდენ. ვიცოდით, რომ ეს მტრები ხელში ჩაიგდებდენ ჩვენ ავანტიურისტებს, გამოიყენებდენ მათ ჩვენი ქვეყნის დასაღუპავათ...

და აკი მოხდა. ჩვენმა მოსისხარმა მტრებმა ხელით გამონახეს ჩვენი ქვეყნის გამყიდველები, გაუტენეს მათ ჯიბეები და ამოიხმარეს ისინი ჩვენი ინტერესების, ჩვენი მიწა-წყლის, ჩვენი ერის, ჩვენი სამშობლოს დასაქცევად. გამონახეს ზნეთ პირები, პირად ფულები მათ, გამოაცემინეს გაზეთი „სედაი მილეთი" და ამჟღავნეს ჩვენი ხალხის ინტერესების საწინააღმდეგოთ. ჯერ აყვირეს ეს „სედაი მილეთი"—თურქულათ გვინდაო. აყვირეს ეს დენიკინელებმა. მერე, როცა დენიკინელების მზე ჩაესვენა, აყვირეს: აზერბეიჯანის ლიბერალიზმი სახელმწიფო გვინდაო. კარგად იცოდნენ ამყვირებლებმა და აყვირებულებმაც, რომ აქ ოსმალეთი ვერ მოვიდოდა, რომ „აზერბაიჯანის" სახელმწიფო ვერაფერს ვერ დაარბევდა, მარა მაინც ყვიროდენ ამას, ვინაიდან ამით მოაწყობდენ და მოსყიდულებს სურდათ, რომ ჩვენ ხალხს უარი ეთქვა საქართველოზე. და თუ ჩვენ საქართველოზე უარს ვიტყოდით, მაშინ ხომ ან რუსეთის და ან სომხეთის ლუკმათ უნდა ვქცეულიყავით.

და აი „სედაი მილეთმა და მისმა მოამსყიდველებმა მიაღწიეს თავის „სასახელო" მიზანს. აყვირეს ზოგიერთი გზააბნეულები: ჩვენ საქართველო არ გვინდაო; სწერეს მემორანდუმები და აძლიეს ინგლისის სარდლობას, რომელიც ამ მემორანდუმებს სახავო კონფერენციას უგზავნიდა.

და კონფერენციამაც თქვა: რაკი საქართველო არ გინდათ, ინებეთ სომხეთის თქვენზე გაბატონება.

რაკი საქართველოს ფრონტებს უკადრეთ, რაკი ქართველ ჯარებს თითქმის ხელებით, რაკი საქართველოს წინაარმდეგ აზრიდებში ჯდებით, ჩვენ მოგართმევთ თქვენ ყურმოჭრილ ამით რამეს, რომლის თავიდან მოშორებაც ვერასოდეს ვერ შესძლებთ.

და მოგვართვეს სომხეთის ჩვენზე გაბატონება.

ამისათვის ღრიჭიდენ ქიქინ-ზადეები, ხუსეინ მაზინოვლები, ამისათვის აძლევდენ ამ ვაჟბატონებს ტკბილ-წვენლს, თოფებს და ბევრის ფულებს, რომ გზა-აბნეული ძმები, დაბრმავებული ზოგიერთი ქობულეთლები ჩვენი ქვეყნის დამღუპველებათ გამოეყვანათ.

ამისათვის შეაიარაღებდენ ბევრს ავანტიურისტებს, ნაფუზიანი ქობულეთლები, ამისათვის მოსცემს წინააღმდეგობით ლუქი ზოგიერთ ქობულეთლების შვილს, ლელი მოლოდარია, ამისათვის ამოიყვანეს ქედაში ცეცხლი დაშნისცეხი, ამისათვის უკადრებდენ სისხლით და ხორციათ ძმებს...

როდის იყო, რომ ფიმოსეცები, ბეგნი ნინიძეები და სხვა ასეთები ჩვენთან იყო!.. როდის იყო, რომ ისინი ჩვენ ინტერესებს იცავდნენ!.. ნეტავ ამ ერთ რამეზე განა არ უნდა იფიქრო ჩვენთვის ვიყოთ!..

მარა ავანტიურისტებმა ზოგიერთი ქობულეთლების აუხსნეს გზა და კვდომ... ჩაიდგინეს ისეთი სამარცხვინო საქმე რაც შეძლიათ შვილს გაუცდია... რაც ისტორიაში მუდამ დარჩება ჩვენთვის შესარცხვენად და რაც ჩვენ შვილებს, ჩვენ მომავალს მუდამ სირცხვილის ლაქას არ მოაშორებს.

აი რა გვიყვეს ჩვენი ქვეყნის გამყიდველებმა, მათ მიაღწიეს თავის მიზანს: გვაჭამეს სირცხვილი, დაღუპეს ჩვენი სამშობლო, სომხებს მიჰყიდეს ჩვენი ქვეყანა..

აი რა საჩუქარი გვიძღვნეს „სედაი მილეთელებმა"...

მარა ჯერ კიდევ შეიძლება საქმის გამოსწორება. ძნელია ახლა ეს, მარა კიდევ არის შესაძლებლობა, რომ სავსებით არ დავიღუპოთ.

ერთსულოვანი, ხმამაღალი და მტკიცე მოთხოვნილება საქართველოსთან ერთიანობისა კიდევ გვიხსნის.

ძმებო, ვიღუპებით! ძმებო, ჩვენ ქვეყნის სომხეთი ეპატრონება! . შევუნდეთ ეს, გავიგონეთ ეს...

კითხვა ასე დგას: სომხეთი, თუ საქართველო... რომელი გსურთ—ირჩიეთ. „სედაი მილეთის" სომხეთის ბატონობა გვარგუნა. გაახილეთ თვალები, გონს მოდით და დასძახეთ: ერთობა საქართველოსთან და არა სომხეთთან! და ვინც ამას არ დასძახებს, ის ჩვენი ქვეყნის მტერია, ის ჩვენი ქვეყნის გამყიდველია.

ახალი ამბები.

◆ ქაღალდისა და მუშა ხელის მეტის მეტად გაძვირების გამო დღეიდან ჩვენი გაზეთის თითო ნომერი ეღირება ათი მანეთი. ამისდაგვარად 15 ამ თვიდან თვიურ ხელის მომწერთათვისაც გაზეთის ფასი გადიდებულია.

◆ სამუსლიმანო საქართველოს მტრები და ამ მტრების მიერ მოსყიდული პირები ავრცელებენ ხმებს, რომ თითქო ქობულეთის უბნის ამ რაიონიდან, სადაც საქართველოს ჯარი იდგა, ჯარისა და ოზურგეთის მცხოვრებლებს ურმებით გაეზიდოთ ქართველ მუსლიმანების სახლ-კარიდან სხვა და სხვა ნივთები, ჩვენ ვაცხადებთ, რომ ეს სანიშნავი ჭორია. მცხოვრებლებს არ დაკლებიათ ერთი კვერცხიც კი. ყველა ადასტურებს ამას, ვინც პირადათ იცნობს. ამ შავბნელ პირებისა, რომლებიც ჩვენ სამშობლოს ღუპავენ და სომხეთის საქმეს აკეთებენ. მარა ასეთი სანიშნავი ჭორებით ბრალდებები ფონს ვერ გავლენ.

◆ იმის გამო, რომ საქართველოსთან მატარებლების მიმოსვლა შეწყდა, ბათუმის ბაზარზე თითქმის სავსებით უქრა სურსათ-სანოვაგე. თითქმის არაფერი არ იშოვება. არ არის არც კვერცხი, არც ყველი, არც სიმინდის ფქვილი. ნაჭრებში მოყვანილები განაწილდ დარჩენილი სხვაენ. მყვანილი კი ნაკლებითაა და რაც არის ძველი და გამოუსადეგარია. თუ მატარებლების მიმოსვლის შეწყვეტა კიდევ გაგრძელდა რამოდენიმე დღე, ბათუმს პირდაპირ დამშევა მოელის.

◆ სამოქალაქო გუბერნატორ გარისის მაგიერ დაინიშნა მაიორი შელპი, რომელმაც 15 მაისიდან უკვე შეუდგა აღნიშნული მოვალეობის შესრულებას.

◆ სამოქალაქო სამმართველოს მერ ამ დღეებში გამოქვეყნდება პირველ მოთხოვნილების საგნებზე ახალი ნიხრი.

◆ ბათუმის სტუდენტთა ორგანიზაციამ მოაწყო ექსკურსია „ზელიონი მისში" და ბოტანიკურ ბაღში. მონაწილეობდა 50 კაცი.

◆ ქალაქის თვითმართველობამ დაადგინა ალმოუჩინოს საქველმოქმედო საზოგადოებას 25000 მანეთით დახმარება.

◆ ქალაქის თვითმართველობამ დაადგინა დანიშნოს შეჯიბრება ქალაქის სკოლის შენობის გეგმის შედგენისა. პირველ ხარისხოვან გეგმის შემდგენელს მიეცემა 30000 მანეთი, მეორეს—20000 მანეთი.

◆ თვითმართველობამ დაადგინა თხოვოს ინგლისის პოლიცმეისტერს დაარსოს მუდმივი საღარაჯოები მილიციონერთა ქალაქის ბულვარში და ქალაქის ბაღში.

◆ ქალაქის თვითმართველობამ დაადგინა აღმოუჩინოს ქალაქის სავადმყოფოს მოსამსახურე პეტროვს 30,000 მანეთის დახმარება.

◆ 16 მაისს გემ „ტრუვერით" ბათუმში მოვიდა მოხალისეთა ჯარის გენერალი შკურო.

◆ ქალაქის სასურსათო თვითმართველობიდან სასურსათო ბარათების მცხოვრებლებზე დარიგება ისევ გრძელდება. ბარათებს იძლევიან მაისის და ივნისის თვისას.

◆ 15 მაისს ღამის 3 საათზე რესტორან „ოქროს ძიეში" შევიდა ორი ინგლისელი ჯარისკაცი და მოითხოვეს რამოდენიმე ბოთლი კონიაკი. დალიეს რა, დაიწყეს შეზარხოშების მტვრევა. შეიქნენ კერძო კაბინეტშიაც, საიდაც ასხდენ სტუმრები, ასტეხეს აყალმაყალი, სცემეს კიდეც ზოგიერთებს და დაამტვრიეს რაც კი შეხვდათ. რესტორანში მყოფი მოსამსახურენი ძალით გამოაგდეს გარეთ. დამტვრეულია ძვირფასი ნივთები, ზარალი 50,000 მანეთს უდრის.

◆ გუშინ ღამის ქუჩაში გამოსვლისათვის დატუსაღებულ იქნა და გაუპატიჯში გაგზავნეს არიუტიუნ მანოსიანი, ბარსეგოვის ტერტრულისა და სხ. დედ-კოვისა.

◆ 15 მაისს შეზავარშებულმა ფრანგმა მატროსმა პეტროვსკის ქუჩაზე ცემა დაუწყო მეორე უბნის საღარაჯოზე მყოფ

მილიციონერს ბ. ფარშანიანცს, რომლის შემდეგ წაიღენ მისალოცავ ქუჩისაკენ სადაც თავს დაესხენ მილიციონერ ვ. ფილიპევს, რომელიც საფოსტოზე იდგა და დაუშინეს ქვები. სიჩქარით მიღებული ზომებით აღნიშნული მატროსები დატუსაღებულ იქმნა.

სამშაბათს 18 მაისს ბათუმიდან სტამბოლისაკენ გავიდა ამხანაგობა „ხრეპა“-ს გემი „რუს. ადმირალი“, რომელიც გაივლის ზუნგულდუკში.

17 მაისს ბათუმში მოვიდა იტალიის გემი „ალბანია“-ს, რომელიც 20 მაისს გაბრუნდება უკანვე, გაივლის კონსტანტინოპოლში პორტ ნეაპოლში და სხვაგან. გემი წაიყვანს მგზავრებს და წაიღებს სხვა და სხვა საქონელს.

ამ დღეებში ბათუმიდან სტამბოლისაკენ გადის გემი „ბერძ. პარტიიმა“. გემზე მიიღება მგზავრები და წასაღები ნივთები.

ვაი სირცხვილო..

რა დაგვემართა თავს, რა უბედურ დღეში ჩავარდნილვართ!.. სირცხვილით ვიწვი, მზით ვერ ჩვენივე თავი ჩვენივე კბილებით დავგლიჯოთ... შემოგვიჩნდა „ხელდი მილეთის“ აგენტურისტები, ჩაგვცვივნილენ, გვეჩინჩხებოდენ: არა დაგიდოთ, ჩვენ აქ ოსმალეთი მოგვყავს, ამ თორსამ დღეში ქემალ-ფაშის ლეგიონები მოვა, აჭარისტანის სახელმწიფოს დავიარსებთ, შენ კიბაკაბათ ვაჭარით.. ოსმანის პოლკოვნიკობას მოგცემთ, შემდეგ კაპიტნობას, ამას კიდევ გენერლობასთ და სხვა. შეგვიტყუეს, აგვიყვანეს ხიდზე გრმეები. კობულეთში თხრილებში ჩაგვაჯინეს, ძმების მტრებათ გაგვხადეს.

და ვყოფილვართ ეს ჩადინეს მიტომ, რომ აქ სომხეთის ბატონობა დაემყარებინათ. სომხები კი ჩვენი იყვნენ, [illegible] ჩვენ გვეჯოროდნენ: ოსმალეთი გვინდა, ქემალ ფაშა გვინდა, აჭარისტანის სახელმწიფო გვინდაო,—სომხები [illegible] მათ [illegible] რასაც მოგვეცემდნენ..

და მოგვყვა სომხეთ ჩვენზე ბატონობა..

როცა გვიახლდა: არ გვინდა საქართველო, არ გვინდა ძმებთან, [illegible] სომხეთის საქმეს გავუმდელთ, რა ვქნათ.. რა წყალში ჩავარდეთ.. რანაირად მოვირეცხოთ ეს სირცხვილი.. სირცხვილი [illegible] ჩვენი საქმე, ჩვენი თავისუფლება, ჩვენი მომავალი.. [illegible]

აი რა ვუყავი, „ხელდი მილეთის“ [illegible]

ვაი სირცხვილო... ვაი სირცხვილო...

ყოფილი „ხელდი მილეთელი“.

გ ა გ ვ ყ ი დ ე ს.

(წერილი რედაქციის მიმართ)

ბ-ნო რედაქტორო! [illegible] თქვენი გაზეთის [illegible] კონფერენცია ჩვენ ქვეყანას თურმე ფეშ[illegible] ქვეშით ძლივს სომხეთს... ამის კარგათ [illegible] თუ რატომ იყო, რომ [illegible]: თქვენისთა ინგლისისა, არ [illegible] საქართველოსთან, [illegible] საქართველოს, ინგლისს ეს უნდოდა, [illegible]

[illegible] „ხელდი მილეთის“—ათ თურმე რისთვის [illegible] თავი... ჩვენ [illegible] ჩვენი [illegible]

... რა გვიშველის?.. [illegible] რომ ამ [illegible] საქართველოს [illegible] ჩვენ..*) [illegible] „ხელდი მილეთის“ აგენტურისტებმა.

ქობულეთელი.

სამუსლიმანო საქართველო და სომხეთი.

ანტანტის უზენაეს საბჭოებში [illegible] სამუსლიმანო საქართველოს ბედი [illegible] სომხეთის [illegible] ბათუმის [illegible]

[illegible] ჯგუფებით თავისი [illegible] თავის ყვლდის სამღვდელოებით და ინსინუაციებით, გასაკვირია არაფერია; ხალხი, რომელიც თავისას თხოულობდა, თქმა არ უნდა, ბათუმსა და მის მხარეს უფრო გაბედულად ჩასთვლიდა თავის კუთვნილად!.. სომხური დელეგაცია კათოლიკოსისა და ეპისკოპოსების ლოცვა-კურთხევით არწმუნებდა ლონდონ-პარიზს, რომ ბათუმსა და მის ოლქში მცხოვრები ლაზ მუსულმანები სომხები შეიქმნენ, რის გამოც ეს მხარე სომხეთს უნდა მიეკუთვნოს. ამის ფაქტიურ დამტკიცებისათვის სომხებს ცალკე წიგნებიც კი ჰქონდათ გამოცემული, სომხის ბურჟუაზია თავის ოქროთი ყიდულობდა გაზეთების პირებს და ჰქმნიდა საზოგადოებრივ აზრს, რომ ბათუმი სომხების უნდა იყოსო.

მერე ვისთვის არის ეს ხელსაყრელი, ვის გაუხარდება ეს მაჰმადიანი საქართველოში? იმ ფეოდლებს, აგენტურისტებს და მოღალატეებს, რომლებიც ამჟამად ქობულეთის არეებს არსახარებენ.

ვის უნდა აქ სომხეთი?

ყველა იმას, ვინც შეგნებით თუ შეუგნებლად ჩვენ მუსლიმან ძმებს მოღალატე გზაზე აყენებს და დედა-საქართველოსთან გაერთიანების საქმეს ხელს უშლის, ვინც თავის ხალხის მტერია..

ისინი, ვინც მოხეტიალე შინაურ მოღალატისთვის არიან აღტყინებულნი, ამას ვერ ხედვენ, „აჭარისტანის“ ფანატიკოსები, რითაც ნამდვილად სომხურ საქმეს აკეთებენ..

ახლა მოვიყვანოთ ისტორიულად [illegible] სახელს, სან-რემოს—თუ სხვა ქალაქის კონფერენცია დასტურს დასცემს და აბრეთვე სამუსლიმანო საქართველოს ბედის კარგა ხნით დაჩრება სომხეთის სასარგებლოდ გადაწყდება. მაშინ ამ ფეოდლების ვერ გააქრობენ ქობულეთის „ხელდი მილეთელები“ ოსმალოს ოფიცრები და სხვა „მოკეთები“. თავის დროზე ისტორია სასტიკ გაასამართლებს ჩვენებურ იუდებს. მაგრამ როგორც ცნობილია ისტორიულ მოსამართლის განაჩენი იმდენად მოგვიანებით [illegible] რომ იგი ჩვენებურ [illegible]—[illegible] ვერ [illegible]. აქ მოსდე დიდი დრო იყო სამუსლიმანო საქართველოს ბედ-იღბლის მისდა სასურველად მოსაგვარებლად. საქართველოსთან შეერთება სასურველი დახლოვებ იქნებოდა ამ მხარის სომხურ ხელისაგან... მაგრამ ქობულეთის მოღალატეებმა „აჭარისტანის“ „მინისტრებმა“ ხალხი მოატყუეს, ბრმები შეაცდინეს, სომხის ოფიცრები წინ გაიძღოლეს და საქართველოს წინ აღუდგნენ.. და მოლის ოკუპანტები ჩადგეს საქმეში... ქობულეთის ამ ბეგი სირცხვილის ლაქათ უნდა დააჩნდეს ამ ბოროტ ხალხისთვის. მაგრამ მათ სად აქვთ სინდისი? ისინი სომხის აგენტები არიან, სომხების შემოყვანა სწადიათ, რადგისაც მეჩეთა ხაირობას ჩვეულნი ხალხის ზურგზე, „ისტრაჟნიკებმა“, რუსმა, სომხებმა და ოსმალმაც კარგად უწყის, რომ ბათუმსა და მის ოლქში ოსმალეთი ვერ შემოვა.

ჩვენზე კარგად იციან მათ, რომ ოსმალეთი რასაც მკარგავს, იმას თავის დღეში ვერ იბრუნებს; ვერადა ამისა ხედვენ იმასაც, რომ არა თუ ოსმალეთი, არამედ ოსმალეთის დედაქალაქი, სულთანისგან დევნილი და შეიხ-ულ-ისლამისგან დაწყევლილი ქემალ ფაშა, რომელსაც სწყევნის ოსმალოს მთავრობა და მისი ლიკვიდაცია სულ მოკლე ხანში მოხდება, ბათუმისაკენ ერთ ნაბიჯსაც ვერ გადმოდგამს. როგორც ცნობილია, ყველაფერი ეს მათ მშვენივრად იციან]..

და თუ მაინც მიდიან მოღალატე გზით, „ხელდი მილეთის“ და „აჭარისტანის“ ლოზუნგებით, ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ისინი ფაქტიურად სომხეთს ემსახურებიან, [illegible] თავგართველები, ქართველი [illegible] სომხეთს [illegible] თავის სამშობლო [illegible] შემოსატანად!..

სულ სხვა თუ როგორ წაიკითხავ ამ დროს საქართველო!..

ვინც დღეს ჩვენთან არ არის, ის სომხეთთანაა.. ვინც ქობულეთის არეებს აწ „აჭარისტანის“ უტოპიას ეტრფიან, იმას სომხები უნდა. სომხეთი თუ საქართველო, ესე დღევა დღეს კითხვა და ვაი იმას, ვინც აგენტების კლანჭებში გადავარდება, სამუსლიმანო საქართველოს ფეხქვეშ მიითრევს სომხის მტერავსიას..

ი. დ[illegible].

*) დედა-საქართველოს არასოდეს არ მოუსურვებია, რომ ჩვენ დაგვეღუპეთ. მიუხედავად იმისა, რომ ქობულეთელებმა ფრონტიც გაუკეთეს მას, ის გზა დაანებეს თავის შვილებს ვილზე ხელს არ ჰკრავს მან კარგად იცის, რომ ზოგიერთი ქობულეთელები შეაცდინეს მოსყიდულმა პირებმა. საქართველოს დედაქალაქი იცავდა და დაიცავს ჩვენს ინტერესებს. საქართველოს დედაქალაქი რომ დათანხმებოდა მოკავშირეთა ფოსტალის ნაბჭის, ე. ი. საქართველოს დედაქალაქი რომ თავი ხალხის გამოეცხადებინა იმაზე, რომ სომხეთს მისცემოდა ოლქები ჩვენი—ბათუმის და ბათუმი—რაზეც რუსეთის გზის გავყვანისა, მხოლოდ ბათუმი და ბათუმის ოლქი საქართველოს ხელში იქნებოდა. მაგრამ სან-რემოში ჩვენებმა და წერეთელმა განაცხადეს, რომ სამუსლიმანო საქართველოს ინტერესებს ისინი ვერ გასწირავენ, უარი უთხრეს სომხებს და მით დაიცვეს ჩვენი სარწმუნო ინტერესები. აწი დაგვიცავს ისევ ჩვენ.

რედაქცია.

რა ხდება უცხოეთში.

ს ო მ ხ ე თ ი.

აზერბეიჯანი და სომხეთი

სომხეთის დეპეშათა სააგენტოს ცნობით სამეფოთა აზერბეიჯანის მთავრობამ წინადადება მისცა სომხეთის მთავრობას, რათა მშვიდობიანის გზით იქმნას გადაწყვეტილი საკითხი სადავო ტერიტორიების შესახებ; ამ მიზნით აზერბეიჯანის მთავრობა წინადადებას აძლევს სომხეთისას გაგზავნოს თავისი წარმომადგენლები, ბაქოში 15 მაისისათვის. სომხეთის მთავრობა თანახმაა ამ წინადადებაზე, მაგრამ მოითხოვს მოლაპარაკების გამართვას არა ბაქოში, არამედ ქ. ყაზახში.

პარლამენტი აზერბეიჯანის ულტიმატუმის შესახებ.

გაზ. „არაჯ“-ის ცნობით სომხეთის მთავრობის თავმჯდომარემ ა. ოგანჯანიანმა პარლამენტის 3 მაისის სხდომაზე მოხსენება გააკეთა სომხეთისადმი წარდგენილ აზერბეიჯანის ულტიმატუმის შესახებ. ულტიმატუმის განხილვას დიდი კამათი გამოიწვია. ს. რევოლუციონერები თუმანოვისა და ხოიაჯანიანის პირით ხალხს უძღვნიდენ აზერბეიჯანის გადატრიალებას და მოითხოვდნენ, რათა სომხეთშიაც საბჭოთა მთავრობა ყოფილიყო გამოცხადებული, დაშნაკლები აზერბეიჯანის გადატრიალებას ფიქტიურად აღიარებდენ და მოითხოვდნენ, რათა დაცული ყოფილიყო გაერთიანებულ სომხეთის დამოუკიდებლობა და თავისუფლება, რომელიც სომხეთის ხალხმა [illegible] მოიპოვა. კამათის შემდეგ მიღებულ იქნა დაშნაკების მიერ წარდგენილი შემდეგი რეზოლუცია: „მოისმინა რა საგარეო საქმეთა მინისტრის მოხსენება აზერბეიჯანის ნოტის შესახებ და მთავრობის პასუხი ამ ნოტაზე,—პარლამენტი იწონებს მთავრობის პოლიტიკას და ამავე დროს რწმუნებას აძლევს მას რათა მიიღოს ყოველგვარი ზომები სომეხ ხალხის ერთიანობისა და თავისუფლების დასაცავათ“.

დაიკარგა [illegible] მოწმობა, მიცემული საქ. რესპ. ბათუმის კომისარიატისგან № 3630—20 წ.
ნაპოვნი [illegible]
358 (1—1)

სტამბა ნ. ბ. ხაინძიანისა ბათუმში.

[illegible] روسلر، ارمنیلر، روملر و جابر وطنداشلرمزدن نه‌دن بزلری آرزوایدوب کورجیلری ایسته‌یورلر چونکه هپسنجه معلوم بر کیفیتدر که کورجیلر وحشی و خونخواردر هرزمان بوحالی ارائه ایتمشلر. دینا، اخلاقا مغایرتمزه برلشمه‌مزه مانعدر.»

بو آلچاقجه یازیلان یازیلردن هرمسلمان شبهه‌سز بزم کبی متأثر اولمشدر. بوندن اوچیقیورکه روسلر، ارمنیلر، روملر و دیکر خرستیان ملتلرك کافه‌سی، کورجیلره ترجیح ایدیلیر هله بزم مملکتمزده بویله بر فکر ویازی انسانی نه‌قدر متأثر ایدییور. دها کچن سنه‌لرده روسلر بوتون آچارالری قیلیجدن کچیررکن وروس چیزمه‌لری آلتنده هرطرفه فرار ایدرکن بواهالی‌یی قورتاران کیم ایدی؟ کورجیلر دکلمی‌ایدی؟ روسلرك قیزیل محکمه‌لری اعدام جزالرینی ویررکن بومعصوم خلقی یتزسبورغ دومالرنده‌وبوتون عالم مدنیت وانسانیت حضورنده مدافعه‌ایدوب قورتاران کیم ایدی؟ ارمنیلر روسلرله‌برابر الویهٔ ثلاثه مسلمانلرینی قتل‌عام ایدرکن کیم ایدی بونلرك امدادینه اولاشان!

بویازیلری یازان آدام محقق وجدانسز واخلاقسز آدام ایمش! افندی، دینا، اخلاقا مغایرتمز کورجیلرله برلشمه‌مزه مانع اولنورده، هم دینا واخلاقاوهم ملیت‌اعتباریله بزدن بشقه اولدیغندن صرفنظر بزم آباء و اجدادمزه وبوتون عالم اسلامه ضرر وزیان ویرن روسلر، ارمنیلر، روملرله برلشمك مانع اولمیورمی؟

٤ — صدای ملت غزته‌سنك وسیاستنك ماهیتنی اك ایی ایضاح ایدن مسئله دهاشقه‌در بز کچنلرده برباش مقاله نشر ایتمشدك بوباش مقاله‌ده دییوردك که بز ایکی ملتك آره‌سنده یاشایان برجماعتز. بو ایکی ملت- تورك و کورجی‌در: بز دینمزله تورکه، ملیتمزله کورجی‌یه باغلی‌یز، بزه یاتورك باقمشدرو یاکورجی باقمشدر، تورك باقمادیغی وقت کورجی، کورجی باقمادیغی وقت تورك باقمشدر.

بز بو ایکی ملته یعنی تورکه‌وکورجی‌یه دشمن یاپیله‌مایز، بوایکی ملته بزی دشمن یاپمق ایسته‌ینلر هرحالده بوایکی ملته دشمن اولنلردر، روسلر، ارمنیلر، روملر کبی.

عمدی صدای‌ملت‌غزته‌سی بزم بوبازیلرمزه باقکز نصل جواب ویرییور: «بو مقاله‌یی یازانك برافندی اولمایوب بر طاوماجیلره لایق قوللاندیغی شوبر قاچ سطر......» «بو کلمه‌لرك مقابلنی اوللانمایی دینمز منع ایتدیکی کبی تربیهٔ اخلاقیه واصالتمزده منع ایدییور.»

اولا بو بزم یازیلرمزه برجوابمیدر؟ صکره بو مناسبتسز جوابدن نه آکلاشیلیور؟ بزم بوخصوصك محاکمه‌سنی قارئلرمزه حواله ایدییورز.

.:.

حقیقت نه‌در؟

عینی غزته قوای ملیه قوماندانلغنك بر تبلیغنی نشر ایتمکده‌در. معلومدر که صدای ملتجیلر کندی مرکزلرنده برده (قوای ملیه قوماندانلغی) نشر ایتدیلر بو قوای ملیه قوماندانی کسکین زاده محمد بك افندیدر. باطومده اداره عرفیه وار کن بر سلاح بر قاما کزدیرمك ممکن دکل ایکن اوچ درت کشینك بر آراده بولونماسی ممنوع ایکن باطوم شهرنده صدای ملت مرکزنده بر قوای ملیه قوماندانلغی تأسیس ایدیلیوره، و اوراده انکلیز حکومتی بونی کا کوزیبوره، عجبا بونك حکمتی نه‌در؟ بز بونی قارئلرمزك محاکمه‌سنه تودیع ایده‌رز. کلم تبلیغه: کویا ١٢ مایس ٣٣٦ تاریخنده او که وقتی طرفیجه متارکه عقد ایدلمش، صکره ١٣ مایس ٣٣٦ تاریخنده انکلیز طرفك مرخصلری و نیج خاوروده اجتماع ایده‌رك بروجه آتی قرار اتخاذ ایدلمش:

(کورجی عساکری ١٤ مایس او که یه قدر اسکی حدودینه چکیله‌جکدر)

اولا شونی سویله‌یه‌لم که بو تبلیغ و راپورتاملیه یا کشدر.

چونکه ١٢ مایس ٣٣٦ تاریخنده‌ء ای ملت مرکزی ایله تخلیص جمعیتی مرکزی آره‌سنده مصادمه‌نك انقطاعی و مسئله‌نك صلحا حلی خصوصی قرارلاشدیرلمش اولدی، بونکچون هر ایکی جمعیتدن بشر کیشی ایله بیطرف دولتدن بش کیشی اجتماع ایده‌رك مسئله‌یی حل ایده‌جکدی.

(اوبولتی) ده همان ایکی طرف مصادمه‌نك انقطاعه توسط ایده‌جکدی، فی الحقیقه عقیبنده تخلیص جمعیتی توسطیله کورجستان باش قوماندانلغی اوکا یه دوغری آتشی کسدیردی. فقط صدای ملتجیلر بوتوسطی پایمادی. بوخصوصی برلی قوتلری ضمنا حمل ایدرك آتشه دوام ایتدیلر. بو صورتله مصادمه ینه دوام ایتدی ایرته‌سی کونی یعنی ١٣ مایس تاریخنده محل مصادمه‌یه انکلیز قوای عسکریه‌سی کلدی، و دوغریدن دوغری‌یه کورجی عساکری قوماندانلغنه اولتیماتوم ویردی، بناءً علیه اوراده (طرفین ایدی) تصرع ایدلمیور، متارکه عقد ایدلمشسه ویا مسئله حل ایدلمش ایسه انکلیزلرله کورجیلر آره‌سنده واقع اولمشدر.

معمافیه بو مسئله دولاییسیله انکلیزلر آره‌سنده حاصل اولان کرکینلك هنوز زائل اولمامشدر. طرفینك متعدد اولتیماتوملری ومطالبی هنوز توجه‌لنمه‌مشدر. بز بونکه شونی آکلانمق ایسته‌یورزکه چوروکصو اهالیسی اغفال ایدلمشدر کویا بونلر کندی منافعی ایچون مصادمه ایتدیلر وباحرب‌ایتدیلر صدای‌ملت مرکزنده بو ایشلری بویوك بر ریاکارلقله اداره ایدنلردن بشقه مسئله‌نك ایچ یوزینی هله زوالی اهالی بیلمه‌مکده‌در. اوراده مصادمه تأسف ایدیله‌جك ایکی‌قارداش مصادمه‌سیدر! وبوندن هرایکی قارداشده ضرر واردر. حقیقت حالده ایسه بومصادمه اجنبیلرله وبونلرك سیاستیله کورجیلر و کورجیلرك سیاستی آره‌سنده‌کی مصادمه‌در، بواوقدر آشکار برحقیقتدر که انکار ایدیلمه‌مکدر. پك یقین بر آتی‌ده مسئله تمامیله آکلاشیله‌جقدر.

.:.

آغلارمیسکز، کولرمیسکز؟

باطوم اسلام جمعیتی اکثریس والیسی جنرال (قوق‌قوالیر) ه مخطره ویرمشلرو بو مخطره‌ده دیبورکه «داغلی و کنارلرنك مرجعی‌اسلام جمعیتیدر.» اولا شونی بیان ایدرزکه شاوشتی آرداوچ آرتوین مورغول بورچخا مارادث ماچخل آشاغیکی آچارا و یوقاری‌کی آچارا ایله باطوم شهرلمن اسلام جمعیتنده هیچ بر وکیل یوقدر اکر بویله آدملر وارسه بونلر روس اورمنی و احتی برابرله ساتون آلنانلرد حتی اسلام جمعیتی رئیسی ویا معاونی کسکین زاده محمد بك افندی کندیسنه بورچخا وکیلی سوسی ویرمکده‌درو ادراتنده یوز امضا یله یوقدر حتی بویله بر اوراق یله موجود دکلدر و قیس علیه‌البواقی. (قوبولتی) ه کلنجه ١٨ تموز ١٩١٩ تاریخنده تخلیص جمعیتی وساطتیله عقد ایدیلان میثاقده اثبات وجود ایدن یکارچه اهالی بر سس ایله واسع مختاریت اساسی دایره‌سنده کورجستانه توحید مساعیه قرار ویرمشلر. بولی کمه اندر ایچمدرو حتی انکلیز حکومتنك مامورلری یله کوزلریله کوردیلرو صوکره‌دن (قوبولتی) منطقه‌سنده جوریان اتریقه‌لری و قرلداترك جبینی سزده بزده بیلیرزو ایشته ماهیتی آز زمانده آکلاشیلیروقوبولتی‌نك پشلادیغی ایشی قوبولتی بوزاملرو اورا اهالیسنك کوزنه موقت بر پرده ظلمت عارض اولمشدر. هله بارین کوره‌لم نه اولور؟ صکره بو مخطره‌ده دیبور که

وتون مسلمانلر کورجستانك مدنیا کبی آتیده باشانغی قبول ایتمه‌یورلر مستقلا یاشامغی آرزو ایدیبورلر. ایشته بو سوزلر چوق‌معنیداره‌ر بوراده بالکز کورجیلر ایسته‌نمه‌یور فقط ارمنیلر، روسلر سایرلره عاید بر سوز یوق، یالکز «مستقل یاشاماق» قیدی واردر. بو نیچه کنچه صدای ملتجیلر اهالی‌یی بونکه آلداتیورلر، جنرال (قوق‌قوالیس)ك تابع اولدیغی انکلتره حکومتنك پایتختی بولونان لوندره شهرنده مارت ١٩٢٠ تاریخنده صلح قونفرانسنك قراری بسکوت براقیلیور، مملکتمزی اوچه آیریورلرده بو جمعیت هیچ بر شی سویله‌نیور، صکره کچلرده سان رهمو قونفرانسی عینی قراری اهمیتسز بر تبدیل ایله قبول ایدییور و بونك امضاسی اولتیماتوم شکلنده کورجستان حکومتی مرخصلرینه تبلیغ ایدییورده و کوروتولر حب بونك اطرافنده قوپیورده بو جمعیت صانکه هیچ بر شیدن خبردار دکلمش کبی حرکت ایدییور. حالا اهالی آجارستان استقلالی ایله آووتاراق مذکور قرارلر مشغول ایتدیرمه‌یور بونکله مذکور جمعیتك هانکی سیاست آلت و واسطه اولدیغی ایی تظاهر ایدر.

ملت نه یاپمالیدر؟

غزته‌مز ملتی احوال و حادثاتدن منتظما خبردار [illegible] ایدیور. بوکون ملت صلح قونفرانسنك بر قراری مواجهه‌سنده‌در. مارت ١٩٢٠ تاریخنده لوندره صلح قونفرانسنك نیسان ١٩٢٠ تاریخنده ایسه سان رهمو صلح قونفرانسنك قرارلری واردر بو قرارلر باطوم مسئله‌سنی حل ایدییور، بز بر قاچکوندر بو قرارنامه‌لری و بو قرارنامه‌لر حقنده‌کی مطالعاتمزی نشر ایدییورز. بوکون ملت آرتق حال و وضعیتی آکلایارق اوکا کوره حرکت ایتملیدر، اولا اهالیمز، کندی مملکتلرینك کیملره تقسیم ایدلدیکنی آکلامادیلر، بونکچون هر طرفدن وکیللر انتخاب ایدیله‌رك برهیئت انتخاب ایتملی و بو قرارنامه‌لری رسما طلب ایله‌ملیدر، صکره بو قرارنامه‌لر مملکتك هر طرفنده ملتجه تدقیق ایدلملیدر، ملتجه‌قرارلر چیقارلملیدر و اوکا کوره ال برلکیله حرکت ایدلملیدر، مملکتمزده افکار عمومیه‌یی اجنبیلر داعمه چالیشیورلر و موفق اولیورلرده، حقمزده حکملر ویریلیرکن بزی بورالرده بربرمزله اوغراشدیرییورلر، کیمی ایران توران، کیمی کورجستان آچارستان دییه بربرلرینه صالدیررکن اجنبیلر استفاده ایدییورلر و بزی ایسته‌دکلری کبی تقسیم ایدیورلر.

ایكنجی سنه

اتحاد

صاحب امتیاز : محمد تقی آباشیدزه

اداره‌خانه : باطوم صادوواپا نومرو ۱۰ و شه‌بولوشنی نومرو ۷ ، تلغراف آدرسی : باطوم اسلام كورجستانی تلفون نومروسی ۱۴
غزته‌یه عائد نوولاق و مکاتیب (اسلام کورجستانی) اداره‌خانه‌سنه گوندریلمه‌لیدر

آبونه شرائطی
باطوم شهری و لواسی ایچون
بر آیلغی . . . . . ۲۰۰ روبله
ایکی — . . . . . ۴۰۰ —
اوچ — . . . . . ۶۰۰ —
خارج ایچون
سنه‌لگی . . . . ۱۸۸۰ روبله
آلتی آیلغی . . . . ۹۶۰ —
اعلان : شرایطی قرارلاشدیرمق ایچون اداره‌یه مراجعت ایتمه‌لیدر .

نومرو ۲۶۲
سنه ۱۳۳۶ / ۱۹۲۰
۱۸ مایس
صالی

فیاتی ۱۰ روبله (اسلام كورجستاننك تخلیص جمعیتنك) نشر افكارینه خادم سیاسی ، اقتصادی ، علمی ادبی یومی غزته‌در فیاتی ۱۰ روبله

عرض تبریك

(اسلام كورجستانی) محترم قارئ وقارئه‌لرینه رمضان مغفرتنشانی اوزل وجاز تبریك وانشاالله تعالی سنه آتیه‌ده مملکت وملت ایچون دها مسعود كونلر حلولنی تمنی وتوریا امیدلندر .

ومن الله التوفيق

قارئه وقارئلرك نظر دقتنه !

كاغد فیاتنك ترایدی وعمله مقدمی مرکبنك مرتفعلق معاشنه بوزده آلتمش ضمیات اجرایی حسبیله غزته‌مزك هر نسخه‌سی بوكوندن اعتباراً اون روبله‌یه صاتیله‌جقدر .

باطومده نه‌لر اولیور ؟!

باطومده اونه‌دنبری كیزلی و یا آشكار توركیا نامنه پروپاغاندا یاپیلدیغنی هركس بیلیر . بو پروپاغاندالرك دها زیاده صدای ملت مركزندن انتشار ایتدیكنیده هركس بیلیر . بو مركز كون كچمزكه بر بالون اوچورماسون : توركلر ایشته كلیور ، اوچ كون صكره كله‌جك ، فلان یردن فلان یردن ایشته كلیورلر ، ضابطلر كلدی ، سلاح آلندی ، پاره‌لر كلدی ، پاشالر شویله دیدی ، طرزون بویله دیدی ، خوپه‌دن بو معلومات كلدی ، اولتی شویله یازیور ، استانبول پاشا لرینه شویله تذكره‌لر یازدی ، الحاصل بر چوق سه‌دنبری آنجق بو طرزده بروپا غاندا یاپارق خلق ایچنده كندیلرینی دیكله‌تمجك تورلو بولدی . بز بوكون كورولن لزوم و اهمیت اوزرینه بو پروپاغاندالرك نه درجه‌یه قدر دوغرو اولدیغنی یعنی حقیقة بونلره تورکیانك برتماس اولوب اولمدیغنی تدقیق ایتمك ایستریز . اول امرده شونی موجهٔ ایستریز كه توركیاده تشكیلات ملیه‌نك تشكلنه قدر بونلرده دها زیاده استانبوله و استانبولده‌كی برطاقم پاشالره استناد ایدیه‌رك پروپاغاندا یاپیورلردی ، مصطفی كمال پاشانك تشكیلاتی میدانه كلدكدنصكره ، پروپاغاندالر آنقره‌یه و آناطولیده‌كی مصطفی كمال پاشا تشكیلاتنه استناد ایدیه‌رك یاپلمغه باشلاندی

سوك زمانلرده استانبول ولایتی اوزرینه مصطفی كمال پاشانك تشكیلاتی صورت قطعیه‌ده آیرلدی و آنقره مركز اولمق اوزره بر حكومت حالنده كچدی . آنقره‌ده مستقل بر پارلمنتو ایله بر قابینه موجوددر . استانبول و جوارنده ایسه فرید پاشا قابینه‌سی تشكیل ایتدی ، باطومده‌كی فرید پاشا قابینه‌سی نماینده ائتلاف دولتلری سیاستنی تعقیب ایتمكده‌در . بو قابینه‌نك سیاستی توكل و تسلیمیت اساسنه مستندر ، یعنی هیچ بر تدبیر اتخاذ ایتمه‌دن اوروپادن عدالت امید ایتمكده‌در ، یعنی هیچ بر تدبیر اتخاذ ایتمه‌دن اوروپادن حق و عدالت طلب ایدیور . بوندن تمامیه آكلاشیلیوركه فرید پاشا حكومتی باشده انگلتره اولدیغی حالده ائتلاف دولتلری آلتنه خدمت ایدن بر حكومتدر . مصطفی كمال پاشا و حكومتنه كلنجه بونلر صا سالرنده توكل و تسلیمیت اساسلرینی رد ایتمكده و قوتلی اولمالیدر اوروپانك ملی توركیا نامنه حق و عدالت ایله‌دهنك حساب حكومتی وطنه و ملته دكل ، انكلتره سیاستنه استناد ایتمكده مصطفی كمال پاشا ایسه وطننك و ملتنك قوتنه استناد ایتمكده‌در . بر بو مقایسه‌لری بو طرفی دم ، هیچ طرفی مدح ایتمك ایچون یاپمیورز ، یالكز كیدیشلرینه نظر ایدن بو حقیقتی اشارت ایدیورز ، عینی زمانده بو مقایسه‌دن ، هرایكی حكومتك یعنی فرید پاشا ایله مصطفی كمال پاشا حكومتلرینك بوراده‌كی پروپاغاندالرینك بشقه بشقه ماهیتده و استقامتده اولدیغنی كوسترمكدر . شو صوك زمانلرده باطوم شهرنده توركیا نامنه یاپیلان پروپاغاندالر ظاهرا مصطفی كمال پاشا حكومتی نامنه اولسه حقیقت حالده فرید پاشا حكومتنه دائر اولدیغنه عائد بر چوق اماره واردر حتی باطومده مصطفی كمال پاشا تشكیلاتی آرقاسنده ، انكلتره‌نك اشغال قطعیه‌سی آلتنده و حمایه‌سنده بولونان فرید پاشا حكومتنك سیاسی اشتراكنه مركز و صحنه اولدیغی ده ادعا ایدیلمكده ایدی بو حس دلائل موجوددر و باطوم حاسوس قومپانیالری ایله دولو بر شهر حالنه كلمشدر .

مصطفی كمال پاشا حكومتنك سیاستی آرتق باطومدن ترصد ایدلمكده‌در . بعد عریضه‌كه باطوم جمعیت اسلامیه‌سی واسطه

سیله طربزونله تماس ایدوب مخابرات و مكالماتده بولوناتلر و حتی بونلرله جدی ایشلر كورنلر انكلتره و فرید پاشا حكو متلرینی باطومده پك ایی تنویر ایتمكده‌درلر بز بو خصوصده شمدیلك بوقدر یازمقله اكتفا ایدرك مساعد و مناسب وقتلر حاصل اولدقجه بز بوكا عائد بر طاقم وثائقده نشر ایده‌جكز .

داخلی حوادث

— باطوم والی ملكیسی میرالای خاریسك یرینه تعیین ایدیلن مایور شالین مایسك اون بشنجی كوندن اعتبارا ایفای وظیفه‌یه باشلامشدر . یكی والی بافنده ارزاق اوزرینه یكی نرخ وضع ایده‌جكدر

— بلدیه اداره‌سی طرفندن شهرمزده بر مكتب بناسی انشا ایدیله‌جكدر . انشا سی منصور بولونان مكتب بناسنك فروكی منی ترسیمده برنجیلكی احراز ایدنه ۳۰۰۰۰ ایكنجیلكی احراز ایدنه ۲۰۰۰۰ روبله مكافات ویریله‌جكدر .

— شهرمز بلدیه هیئت اداره‌سی ۲۵۰۰۰ روبله‌لك جمعیت خیریه‌یه تبرع ایدلمسنی تحت قراره آلمشدر .

— بلدیه هیئت اداره‌سی طرفندن اتخاذ اولونان مقررات موجبنجه بلدیه دائره‌سی وزنه‌سی وقت مساعینك ختامندن بلازم ساعت اول قپادیله‌جقدر .

— دونكین تشكیلات عسكریه‌سنك مشهور جنراللرندن انقوری دون طروور واپوریله شهرمزه مواصلت ایتمشدر .

— بوندن بر قاچ ماه مقدم پولیس خفیه مامورلرندن باطیر حسن اوغلنی قتل ایدن قسم سیاسی مامورلرندن ماتولاشویلی ، انكلیز دیوان حربینك قراری موجبنجه شهر حالك ۱۵ نجی صباحی قورشونه دیزلمشدر .

— سوكلده عربه‌ده چیقاردقلرندن دولایی ایكی فرانسز افراد بحریه‌سی میلیس افرادی طرفندن توقیف ایدیله‌رك حبسخانهٔ عسكری‌یه القا ایدلمشلردر .

تنقیدلرمز

۱۶ مایس ۱۳۳۶ تاریخنده انتشار ایدن (صدای ملت) غزته‌سی نشریاتیه بزی دها ایی تنویر ایتمكده‌در . بز مذكور غزته‌نك مختلف فقره‌لرینی برر برر تنقید ایدیورز :

باش مقاله‌ده نه دیورلر ؟

۱ — « جمعیت اسلامیه ایله جنرال نه‌رمین آراسنده‌كی مذاكراتك ماهیتی بلمه‌یین یوقدر . »

بوشایت موخرو موزمر . بونی تشكیل چوروخ وادیسی وآجارا اهالیسی غایت ایی آكلامق اوزره‌در . اون بش سنه (وان) شهرنده روسیه قونسولوسی بولونان (نه‌رمین) خالص روس واوراده روسیه‌نك ، ارمنستانه تشكیلی سیاستنه خدمت ایدن خالص بر جنرال وارمنی محبی‌در . صكره‌ده (دنیكین) تشكیلاتی قافقاسیایه یوكلندیكی زمان باطوم واولایتی ده‌نیكین عساكرینه اشغال ایتدیرمه‌ده ارمنستانله برلشدیرمك و بو صورتله شمالی قافقاسیا جمهوریتنی الغا ایدن ده‌نیكین عساكریله بردن هجوم ایدرك كورجستان وآذربایجانی اورتادن سوپورمك بو صورتله قافقاسیای كندی حاكمیتی آلتنه آلدقدنصكره ۱۹۱۹ تولدده معاهده‌سیله روسیه‌یه تابع ایدیلن حقوقی توركیادن آلمق ایستیه‌ین بر خرستیاندر . باطوم روس شورای ملیسی ریاستنده بولونان بو آدامله صدای ملتك اتفاق ایتمسی چوق غریبدكمی ؟ اتفاقنامه نه‌در ؟ هرایكی جمعیه رئیسنك امضالریله نشر ایدیلن بو اتفاقنامه‌ده (آجارستان استقلالی) كبی خلقی آلدانجق و بردنت دها آلداناجق بر فكر واردر . اولا بونكله صدای ملت جمعیتی قارص — آرداهانی ترك ایتدی . ارمنیلرك الله برافدیغی اعلان ایتمش اولدی . صكره بو اتفاقنامه ایله باطوم واولایتنده (اماتولو) یی محافظه ایتدی .

۲ — « . . اوت روسلر ، روسلر ، ارمنیلر بزم حاكمیتمزی كمال ممنونیتله قبول ایتمك صورتیله مراجعت ایتمكلرلر ، بونده بزم ایچون بر موفقیتدر . »

بزم مملكتمزده اك عقلسز بر آدام بیله بوكا كولر ، دیمك روسلر ، ارمنیلر ، روملر هپ بزم تبعه‌مز اوله‌جقلر ، خطبه‌مزه كیره‌جكلر ! زواللی صفیلر !